

*Μία διδακτική πρόταση με αναζήτηση και αξιοποίηση
ιστορικού υλικού από το λογισμικό 21 EN ΠΛΩ*

Σύντομη περιγραφή:

Οι μαθητές/τριες αντλούν ιστορικό υλικό από το λογισμικό 21 EN ΠΛΩ σχετικά με τις εμπορευματικές δραστηριότητες των Ελλήνων κατά το διάστημα 1453 – 1820. Ταξινομούν τις ιστορικές πληροφορίες και τις αναλύουν για να οδηγηθούν σε συμπεράσματα σχετικά με τους κύριους παράγοντες οι οποίοι οδήγησαν εξελικτικά στην Επανάσταση του 1821.

Θέμα της διδακτικής πρότασης:

«Η ανάπτυξη δυναμικών ομάδων και ο ρόλος τους στον ελλαδικό χώρο από το 1453 έως το 1820».

Διδακτικό αντικείμενο: Ιστορία.

Σχέση με το Πρόγραμμα Σπουδών: ενίσχυση της διδασκαλίας ενοτήτων που περιλαμβάνονται στα σχολικά εγχειρίδια, συγκεκριμένα της ενότητας: Η Ελλάδα στα χρόνια της δουλείας.

Τάξη: Γ΄ Γυμνασίου.

Στοχοθεσία: επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να κατακτήσουν στόχους που αφορούν στα ακόλουθα πεδία:

Γνωστικό αντικείμενο:

A. Γενικοί στόχοι:

Να εξοικειωθούν με τη διαδικασία της διερεύνησης και αξιολόγησης ιστορικών πληροφοριών.

Να εξοικειωθούν με την παρατήρηση της εικόνας ως πηγής πληροφοριών.

Να προσεγγίσουν δευτερογενείς πηγές και αντλήσουν από αυτές πληροφορίες για να ερμηνεύσουν ιστορικά γεγονότα.

B. Ειδικοί στόχοι:

Να συνδέσουν τις εμπορικές δραστηριότητες των Ελλήνων εμπόρων με τα κυριότερα γεγονότα που συνέβησαν στον ευρωπαϊκό χώρο.

Να οδηγηθούν σε συμπεράσματα για τα αίτια που οδήγησαν στην επανάσταση του 1821.

Χρήση νέων τεχνολογιών:

Να διατυπώσουν ερωτήματα θέτοντας αποτελεσματικές παραμέτρους.

Να διασταυρώσουν πληροφορίες.

Μαθησιακή διαδικασία:

Να καλλιεργήσουν αναλυτική και συνθετική ικανότητα.

Να εκτιμήσουν μέσα από τη δράση τους σε ομάδες την αποτελεσματικότητα της συνεργατικής μάθησης.

Προβλεπόμενος χρόνος: 1 - 2 διδακτικές ώρες.

Απαιτούμενο λογισμικό: 21 EN ΠΛΩ.

Προετοιμασία: προαπαιτείται μία μικρή ξενάγηση των μαθητών/τριών στο περιβάλλον του λογισμικού.

Ζητήματα διερεύνησης:

Μπορούμε να οδηγήσουμε τους/τις μαθητές/τριες να ανακαλύψουν μόνοι/ες τους τα πλαίσια που δημιούργησαν δυναμικές ομάδες στον ελλαδικό χώρο από την εποχή αμέσως μετά την τουρκική κατάκτηση έως τις παραμονές της επανάστασης. Ο ρόλος αυτών των ομάδων ήταν σημαντικός για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και τη δυναμική διεκδίκηση δικαιωμάτων από το τουρκικό κράτος (για παράδειγμα οι εμπορικές δραστηριότητες του ναυτικού δυναμικού στον ελλαδικό χώρο δημιούργησαν τις κατάλληλες συνθήκες τόσο για την επαφή με το δυτικό κόσμο όσο και για την ανάπτυξη των οικονομικο-πολιτικών δεδομένων που οδήγησαν στην έκρηξη της επανάστασης του 1821). Η συλλογή υλικού από το λογισμικό «21 EN ΠΛΩ» και η

ανάλυση των δεδομένων που θα συνδεθούν, θα δώσει την ευκαιρία να γίνουν γενικότερες διαπιστώσεις σχετικά με την πορεία των εμπορικών δραστηριοτήτων στον ελλαδικό χώρο, τη σύνδεσή τους με το ιστορικό τους πλαίσιο και την εξελικτική δυναμική τους.

Ειδικότερα, οι μαθητές/τριες καλούνται:

1. Να ανιχνεύσουν την εξελικτική πορεία των εμπορικών δραστηριοτήτων στον ελλαδικό χώρο. Συγκεκριμένα:
 - Να βρουν τα σημαντικά λιμάνια στην περίοδο 1453 - 1820.
 - Να βρουν τους προορισμούς των ελληνικών πλοίων καθώς και τα προϊόντα που διακομίζονταν στην περίοδο αυτή.
2. Να αξιολογήσουν τα κυριότερα γεγονότα που συνέβησαν στον ευρωπαϊκό χώρο στην περίοδο 1453 - 1800.
3. Να κάνουν υποθέσεις με βάση το ιστορικό υλικό που θα αντλήσουν από το λογισμικό για να καταλήξουν σε συμπεράσματα σχετικά με την εξελικτική πορεία, η οποία οδήγησε στην έκρηξη της Επανάστασης του 1821.

Πορεία διδασκαλίας - Δραστηριότητες των μαθητών / τριών

Η διερεύνηση των ζητημάτων που θέτει η παρούσα διδακτική πρόταση, είναι δυνατό να γίνει μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες εκπαιδευτικού και μαθητών/τριών με βάση τα ακόλουθα βήματα:

1. Ο/Η εκπαιδευτικός ξεναγεί τους/τις μαθητές/τριες χωρισμένους σε ομάδες στο περιβάλλον του λογισμικού.
2. Στη συνέχεια, ορίζει στην τάξη το στόχο του μαθήματος: «Για ποιο λόγο οι Έλληνες αντιτάχθηκαν συλλογικά στην τουρκική κυριαρχία μετά από 368 χρόνια υποδούλωσης; Ας προσπαθήσουμε να απαντήσουμε αυτό το ερώτημα αντλώντας ιστορικό υλικό από το λογισμικό 21 ΕΝ ΠΛΩ. Με βάση αυτό το υλικό θα κάνουμε υποθέσεις και θα τις ελέγξουμε για να οδηγηθούμε σε έγκυρα ιστορικά συμπεράσματα.
3. Ακολούθως, ο/η εκπαιδευτικός οδηγεί τις ομάδες να εντοπίσουν και να ταξινομήσουν ιστορικό υλικό από το λογισμικό σε ένα φύλλο εργασίας. Το φύλλο εργασίας περιέχει ένα συγχρονικό πίνακα. Σε αυτόν οι μαθητές θα πρέπει να ταξινομήσουν στις

χρονικές περιόδους 1453 - 1500, 1500 - 1600, 1600 - 1700, 1700 - 1800, 1800 - 1820, τα λιμάνια της Ελλάδας, τα σημαντικά γεγονότα στον ευρωπαϊκό χώρο και τους προορισμούς των ελληνικών πλοίων.

4. Οι ομάδες, αφού αντλήσουν και καταγράψουν τις ζητούμενες ιστορικές πληροφορίες από το λογισμικό, ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους και προσπαθούν με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού να κάνουν υποθέσεις και να οδηγηθούν σε συμπεράσματα σχετικά με τους παράγοντες οι οποίοι οδήγησαν εξελικτικά στην Επανάσταση του 1821. Για παράδειγμα, μετρούν τους προορισμούς των ελληνικών πλοίων ανά συγκεκριμένη περίοδο και τους συγκρίνουν μεταξύ τους. Συγκρίνουν τα διακομιζόμενα προϊόντα ανά περίοδο. Συνδέουν τα κύρια γεγονότα που συνέβησαν στον ευρωπαϊκό χώρο με τους προορισμούς των ελληνικών πλοίων και τα διακομιζόμενα προϊόντα. Ακολουθώντας, φθάνουν σε συμπεράσματα σχετικά με τις γεωφυσικές και τις οικονομικο-πολιτικές συνθήκες οι οποίες έπαιξαν συγκεκριμένο ρόλο στον ελλαδικό και στον ευρωπαϊκό χώρο και οδήγησαν τους Έλληνες να αντιταχθούν δυναμικά στην τουρκική κυριαρχία.

Επέκταση της διδακτικής πρότασης

Οι παραπάνω δραστηριότητες εντοπίζονται στην αναζήτηση, επιλογή, ταξινόμηση, ανάλυση και ερμηνεία ιστορικού υλικού με στόχο να ανιχνευθούν και να κατανοηθούν οι ιστορικοί λόγοι της Επανάστασης του 1821. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να επεκταθούν, αν οι μαθητές/τριες κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βάθος κάποιους από τους συγκεκριμένους ιστορικούς λόγους που οδήγησαν τους Έλληνες να διεκδικήσουν δικό τους κράτος. Θα τους δοθεί ένα δεύτερο φύλλο εργασίας για να αναλύσουν διάφορα στοιχεία και παράλληλα μέσα από ενεργητικές διαδικασίες να εξοικειωθούν με κύρια συστατικά της ιστορικής σκέψης.

Φύλλα εργασίας

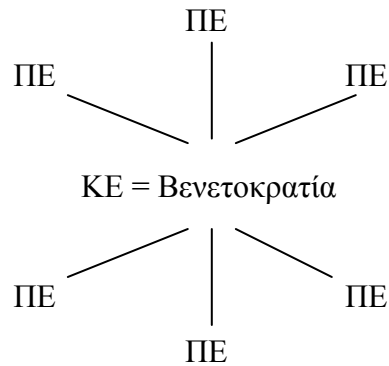
1^ο φύλλο εργασίας

Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας:

<i>Περίοδος</i>	<i>Λιμάνια της Ελλάδας</i>	<i>Σημαντικά γεγονότα στον ευρωπαϊκό χώρο</i>	<i>Προορισμοί ελληνικών πλοίων</i>
1453 - 1500			
1500 - 1600			
1600 - 1700			
1700 - 1800			
1800 - 1820			

2^ο φύλλο εργασίας

1. Ποιες περιφερειακές έννοιες (ΠΕ) στηρίζουν την ακόλουθη κεντρική έννοια (ΚΕ);

2. Εξετάζοντας τα πράγματα από δύο όψεις καθορίζουμε σχέσεις, προβαίνουμε σε συγκρίσεις, επισημαίνουμε αναλογίες και αναφορές. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα διπλής εισαγωγής για να μπορέσουμε αρχικά να συσχετίσουμε ό,τι καταγράψατε με τα στοιχεία που καταγράψατε στο 1^ο φύλλο εργασίας:

Οι οικονομικές δραστηριότητες οκτώ περιοχών του ελλαδικού χώρου το 1800:

Δραστηριότητες → Περιοχές ↓	Γεωργία	Κτηνοτροφία	Εμπόριο	Ναυτιλία
Νησιά του Ιονίου				
Νησιά του Αιγαίου				
Πελοπόννησος				
Στερεά Ελλάδα				
Ήπειρος				
Θεσσαλία				
Μακεδονία				
Κρήτη				